Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 249 WEDNESDAY, DECEMBER 31, 1997 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 31-го ГРУДНЯ 1997 р. Ч. 249 РІК CIV.

ДЕПУТАТИ ВИСТУПИЛИ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Київ (УНІАР). — 26-го грудня 38 народних депутатів розповсюдили серед своїх колеґ заяву, в якій вимагають дотримання статті 10-ої Конституції про державну мову в Україні.

„Конституція України своєю 10-ою статтею проголосила державність української мови, — сказано у заяві. — Проте згадана конституційна норма втілюється в життя надто повільно. Причиною чого є зрусифікована значною мірою частина українців, активні та пасивні спротиви зрусифікованих українських начальників різних рівнів, а також недосконале мовне законодавство.

Сьогодні функціонуванню державної мови в Україні загрожує космополітична державна політика. Досі грубо нехтуються права мільйонів на навчання рідною національною мовою в школі та вищому навчальному закладі. Українська мова майже повністю витіснена з преси, книговидання, етеру, естрадної сцени, з багатьох інших сфер суспільного життя. Мало сприяє впровадженню конституційної норми про державну мову сама держава. Мовне питання є одним з найбільш конфронтаційних у Верховній Раді. За таких обставин виникає загроза інтенсивного продовження русифікації і денаціоналізації українців і перетворення України в ще одну російську державу.

Ми — група народних депутатів України — заявляємо про принципову вимогу здійснення статті 10-ої Конституції України — українській державі — державну українську мову. Ми не виступаємо проти жодної мови, ми не прагнемо витіснення з громадського життя російської та інших мов, ми лише прагнемо, щоби в Україні українська мова була справді державною, як того вимагає Конституція. Ми виходимо з того, що всі державні службовці в Україні мають оволодіти державною мовою і послуговутися нею при виконанні службових обов'язків, а держава повинна створити для цього належні умови.

Інакше свідоме іґнорування урядовими особами державної мови, яка є важливим чинником консолідації, буде сприйматися як спрямована політика на подальше розчленування українського суспільства".

Заяву підписали: Володимир Мулява (Українське Козацтво), Микола Поровський (Республіканська Християнська Партія), Павло Мовчан (Товариство „Просвіта"), Ярослава Стецько (Конґрес Українських Націоналістів), Тарас Кияк (Демократична Партія України), Олександер Лавринович (Народний Рух України), Степан Хмара (Українська Консервативна Республіканська Партія), Євген Лупаков (Спілка Офіцерів України), Іван Плющ (Народно-Демократична Партія України), Олександер Скіпальський (Аграрна Партія України), Вячеслав Білоус (Спілка Офіцерів України), Віктор Шишкін (Християнсько-Демократична Партія), Олег Вітович (Українська Національна Асамблея), Левко Лук'яненко (Українська Республіканська Партія), Іван Заєць (Народний Рух України) та інші.

Молоді соціял-демократи Европи об'єдналися в Києві

Київ(Р.Р.). — Тут 19-23-го грудня відбувся форум молодих соціял-демократів 16-ох країн Західньої та Східньої Европи.

На заключній пресовій конференції повідомлено, що учасники форуму ухвалили документ під назвою „Декларація соціял-демократичної молоді Европи", яку ще називають „Київською декларацією", повідомив голова Української соціял-демократичної молодечої організації Олександер Мустафін.

Спільний документ молодечих організацій лівоцентристського спрямування визначає єдину стратегію демократичних перетворень в країнах Центральної та Східньої Европи, їхнє становище щодо конкретних питань суспільного життя, головні принципи загальноевропейської інтеґрації.

Декларація стала першим документом соціял-демократичної молоді Східньої та Західньої Европи з часу падіння берлінської стіни та розвалу СССР.

Ініціятива проведення Форуму належить білоруським соціял-демократам, яких підтримали німецькі та українські молоді соціял-демократи, а також Міжнародний союз соціялістичної молоді („Молодечий Соцінтерн").

Для проведення форуму Київ обрано не випадково, зазначив О. Мустафін. Інтеґрація до загальноевропейських структур країн Східньої Европи, в тому числі України, є однією з найактуальніших проблем, від розв'язання якої залежить безпека цілої Европи.

СЛОн хоче референдуму щодо статусу російської мови

Київ. — Соціяльно-Ліберальне Об'єднання (СЛОн) ухвалило на своєму засіданні, яке відбулося 27-28-го грудня, рішення ініціювати проведення загальноукраїнського референдуму щодо надання офіційного статусу російській мові, повідомила УНІАР.

Коментуючи це рішення, лідер об'єднання Володимир Гриньов заявив, що нібито за даними всіх опитувань, „абсолютна більшість громадян України вважає за необхідне відновлення статусу російської мови". Він висловив сумнів у тому, що новий парлямент займеться цим питанням, тому об'єднання звертається за підтримкою людей. За словами В. Гриньова, з результатами референдуму змушені будуть рахуватися і парлямент, і Президент.

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл назвав ініціятиву СЛОн „дешевим передвиборчим популізмом". „В Конституції визначено, що державною мовою є українська, і розхитати підвалини Конституції нікому не властся, — сказав він. — Наміри СЛОна тим більш авантюрні, що в Україні створені найліпші за межами Росії умови для російської мови: є величезна кількість російських шкіл, газет, театрів, телепрограм. Тому викидати мільйонові фонди на референдум є безглуздям".

Вчені досліджують міру небезпеки від „курячого флу"

Вашінґтон — Спеціялісти лябораторії американського Центру контролі і запобігання захворювань всі свої зусилля віддають пошукові відповіді на запитання: в якій мірі новий вірус ґрипи, яким декілька людей у Гонґ Конґу заразилися від хворих домашніх птиць, є загрозою для людства?

Після глибшої аналізи лікарі прийшли до висновку, що нема поважної причини для паніки. Дев'ять підтверджених і три непідтверджених випадки захворювання у Гонґ Конґу — то занадто мало, щоб можна було остерігати про початок епідемії. Крім того, не знайдено доказів, що цей новий вірус може передаватися від людини до людини.

Однак вчені сталяться до цієї потенційної небезпеки з усією серйозністю, бо в Азії, як відомо, вже не раз починалися страхітливі ґрипові пандемії — наприклад, азіятська ґрипа 1957 року, гонґконґзька 1968 року. Річ ще й у тому, що у лютому департамент охорони здоров'я повідомляє виробників, який тип ґрипи має підлягати вакцинації — профілактичному щепленню.

Вчені припускали виникнення нового типу ґрипи, але не чекали, що ним буде вірус H5N1. Згідно з теорією, щоб цей вірус перейшов від хворої птиці до людини, спочатку він має заразити свиней і в цей спосіб знайти „генетичну стежку" до людини.

Американські вчені розіслали спеціяльний діягностичний тест до 150 лябораторій у різних країнах, під особливо пильну увагу взявши новостворені дослідні центри в Китаї, оскільки гонґконґзькі лікарі підозрівають, що

(Закінчення на стор. 4)

ЗСА не уступають перед С. Гуссейном

Військово-летунська база ім. Принца Султана, Савдійська Арабія. — Тут у цьому закутку Арабської пустині, віддаленої 70 миль на південний схід від Ріядгу, столиці Савдійської Арабії, останнім часом можна завважити значне пожвавлення.

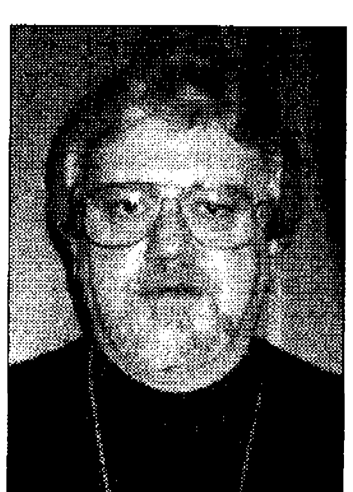
Сотні чужинецьких робітників пораються над спорудженням мешканевих приміщень для 4,000 американського військового персоналу, котрий відповідає за втримання невтральної летунської зони над південним Іраком. Крім нових мешканевих приміщень тут будується також плавацький басейн і цілий ряд крамниць для вигоди згаданого військово-летунського персоналу. Цим кроком ЗСА дають до зрозуміння іракському президентові Саддамові Гуссейнові та йому подібним, що вони готові на будь-яку конфронтацію.

Будучи відповідальними за виконання санкцій, накладених на Ірак Організацією Об'єднаних Націй після нападу Іраку на Кувайт у 1991 році, ЗСА вирішили своєю присутністю в околицях Перської затоки засвідчити, що будь-які нові вибрики С. Гуссейна у майбутньому не обійдуться йому безкарно.

Тут треба підкреслити і те, що все це не є легким завданням для ЗСА, котрі мусять виконувати накладені на них ООН обов'язки, оберігаючи всі дипломатичні правила господарів країни де знаходиться ця військово-летунська база. Все ж таки ЗСА вирішили, що ніяк не можна потурати тому, щоб С. Гуссейн дозволяв собі на нехтування накладених на його країну санкцій міжнародною громадськістю, як він це робить тепер, граючись кота і миші зі збройними інспекторами.

УПЦерква вшанує архиєрея

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — У суботу, 17-го січня Українська Православна Церква в ЗСА вшанує Архиєпископа Ню Йорку і правлячого архипастиря Східньої Епархії УПЦ та голови її Консисторії Антонія з нагоди 25-ліття рукоположення в священичий сан.

Архиєпископ Антоній

Урочистості розпочнуться відправою Літургії Подяки о год. 10 ранку у церкві-пам'ятнику св. Апостола Андрія. Літургію очолить Митрополит Константин, святитель Архиєпископа, у сослуженні ієрархів і місцевих священиків. Після літургійних відправ у церкві-пам'ятнику, у головній залі Дому Української Культури відбудеться бенкет з програмою на честь Архиєпископа-ювілята.

Рукоположений 26-го листопада 1976 року у парафіяльному храмі св. Івана Хрестителя у місті Шерон, Па., отець Іван був настоятелем у парафіях св. Володимира у Еймбридж, Па., і св. Михаїла у Геммонді, Інд. Крім виконання душпастирських обов'язків, о. Іван також був духовним дорадним старшого і молодшого відділів Української Православної Ліги, редактором обіжника УПЛіги, редактором „Українського Православного Слова" і ректором Свято-Софійської Духовної Семінарії. Покликаний Собором Єпископів УПЦ і Собором Церкви на єпископське служіння, о. архимандрит Антоній сподобився єпископської благодаті з рук св. п. Патріярха Мстислава і теперішнього Митрополита Константина у церкві-пам'ятнику. Обраний Собором Церкви на голову її Консисторії, Владика Антоній присвячує своє служіння духовному і матеріяльному благу парафій Української Православної Церкві в ЗСА. Владика Антоній, людина енергійна, втішається повагою не тільки в церковних, але й громадських колах українського зорганізованого життя.

Квитки на бенкет, що становить 30 дол. від особи, можна набути у місцевій українській парафії або у Консисторії телефоном (732)356-0090 до 12-го січня 1998 року.

Л. Хоролець бореться за свої права

Київ(Р.Р.). — У середу, 24-го грудня, о 9-ій годині ранку колишня міністер культури України, актриса Лариса Хоролець у супроводі журналістів знову появилася у своєму робочому кабінеті після того, як у листопаді її несподівано усунули з посту генерального директора Українського Дому без ніяких пояснень.

Призначений директором замість неї Валерій Плохій в присутності журналістів ввічливо поступився місцем, зазначивши, що він людина — законослухняна: куди Уряд пошле, там і працюватиме. Він також попросив журналістів не приписувати йому членство в Народно-Демократичній Партії, оскільки після членства в колишній КПСС він більше ні в якій партії не був.

Л. Хоролець заявила, що пройде всі судові інстанції, щоб довести незаконність кадрових маніпуляцій в Українському Домі.

Кабінет Міністрів, як уже інформовано, 21-го листопада видав постанову про реорганізацію Центру „Український Дім" на Палац мистецтв „Український Дім" і в такий спосіб актрису Л. Хоролець було усунено з посту, у зв'язку з ліквідацією центру, яким вона керувала згідно з постановою Кабінету Міністрів від 1993 року.

Нове розпорядження з'явилося, коли вона хворіла і довідалася про реорганізацію через кілька днів, тобто після того, як в Українському Домі офіційно представили нового директора.

Закон передбачає, що керівника установи чи організації про реорганіза-

(Закінчення на стор. 4)

Українського професора названо видатним греком світу

Київ. — Недавно в Сальоніках відбувся світовий з'їзд греків. Покликаючись на Генеральний секретаріят у справах греків за кордоном міністерства закордонних справ Греції, американський журнал „Тайм" назвав дев'ять видатних представників грецької діяспори, „невтомна діяльність яких, цілеспрямованість і талант заслужили славу і пошану світового співтовариства".

В числі цієї заслуженої дев'ятки названо ректора Маріюпільського гуманітарного інституту, доктора політичних наук, професора Костянтина Балабанова. Сам Балабанов називає себе „патріотом України, який оберігає в серці частинку тепла Еллади".

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЗУПИНИВСЯ РЕАКТОР

ЗАПОРІЖЖЯ. — 25-го грудня в наслідок короткого замикання у трансформаторі зупинився реактор на Запорізькій АЕС. За словами представників АЕС, бльок ч. 4 вивела з ладу система безпеки, реаґуючи на замикання. Рівень радіяції на станції і навколо, як стверджують представники, залишився без змін. Припускається, що причиною зупинки стало перемерзання каблів. З шести бльоків станції три є діючими.

ІНФЛЯЦІЯ У ГРУДНІ

КИЇВ. — Рівень інфляції в грудні не перевищить одного відсотка, заявив радник голови Національного Банку України. За словами Віктора Лисицького, інфляція у грудні буде подібною до інфляції в листопаді, яка становила 0.9 відс. Передбачається, що рівень інфляції в 1997 році дорівнюватиме 10 відс. Минулого року цей рівень становив 39.7 відс.

НА РЕДАКТОРА ХЛЮПНУЛИ КИСЛОТОЮ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ. — Ввечорі 25-го грудня нападу зазнав головний редактор газети Дніпропетровської міської ради „Наше Місто" Микола Кравчук. Біля під'їзду будинку невідомий вихлюпнув на нього сірчану кислоту, яка роз'їла руки і шию потерпілого. Міліція не виключає політичних мотивів нападу, оскільки газета „Наше Місто" займає державницьке становище. Дніпропетровські журналісти оцінюють цей напад як намагання змусити їх бути слухняними. За фактом злочину порушено кримінальну справу, створено слідчу групу, до якої увійшли досвідчені фахівці. Міський голова дав розпорядження про виділення озброєної охорони для заступника головного редактора. На сьогодні стан здоров'я М. Кравчука задовільний.

ПРЕЗИДЕНТ ХОЧЕ ОБМЕЖИТИ ПІЛЬГИ ДЛЯ ДЕПУТАТІВ

ЛУГАНСЬКЕ. — Президент Леонід Кучма заявив про свою готовість винести на референдум питання про зняття низки пільг для депутатів, якщо парлямент сам не ухвалить такого рішення. „Побачимо яке рішення вони приймуть. Якщо не скасують [пільги], винесу це питання на референдум", — сказав Президент під час зустрічі з мешканцями Луганського. Під час розмови з Л. Кучмою луганчани критикували депутатів за те, що вони мають пільги тоді, коли зростає безробіття, знижується рівень життя багатьох людей. Дехто з учасників розмови закликав Президента вжити найрадикальніших заходів для наведення порядку аж до введення надзвичайного стану. Міністр оборони Олександер Кузьмук, який разом з Президентом перебував в одноденній поїздці по Луганщині, в одному з мікрорайонів Луганського вручив новоселам ключі від квартир дев'ятиповерхового 126-квартирного будинку, спорудженого для військовослужбовців.

У ПОВІТРЯ ЗЛЕТІВ ДРУГИЙ АН-140

КИЇВ. — 26-го грудня в авіяційному науково-технічному комплексі імені Антонова відбувся перший злет другого літака Ан-140. Цей новий пасажирський літак має замінити застарілі Ан-24, Ан-26 і Ан-32. Його здатність працювати у складних умовах вже сьогодні створює чергу на замовлення в багатьох реґіонах колишнього СССР. Перша машина вже проходить комплексні випробування і до нового року почне цей цикл друга, яка своє перше випробування у повітрі витримала без проблем. Складатимуть новий літак у Харкові та на київському заводі „Авіянт". Прем'єр Валерій Пустовойтенко пообіцяв подбати про винагороду авіябудівникам. За словами прем'єра, на літак вже зроблено замовлення для Кабінету Міністрів, що буде певною фінансовою підтримкою серійного виробництва цієї машини.

У СВІТІ

З ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ у неділю, 28-го грудня, повідомили, що американця Чарлза Данбара призначено спеціяльним представником Генерального секретаря Кофі Аннана до Західньої Сагари. Ч. Данбар, президент Клівлендської ради світових справ, приєднається до Джеймса Бейкера, колишнього секретаря Державного департаменту, котрий тепер тимчасово є особистим послом К. Аннана до Західньої Сагари. Будучи експертом Близького Сходу, Ч. Данбар був від 1988 до 1991 року амбасадором ЗСА до Ємену, а крім того був спеціяльним асистентом для справ Афганістану, де колись виконував обов'язок шарже д'аффер у американській амбасаді. Це назначення американського дипломата в політичних колах інтерпретують як наголошення К. Анноном важливої ролі ЗСА в реґіоні Західньої Сагари.

У НЕДІЛЮ, 28-ГО ГРУДНЯ, великий реактивний пасажирський літак летунської лінії Юнайтед Ейрлайнс, в дорозі з Токіо до Гонолюлю над Тихим океаном натрапив на повітрянний неспокій, котрого вислідом були один смертний випадок і 110 поранень з усіх 374 пасажирів і 19 членів обслуги. З поранених 10 були настільки поважними, що мусіли залишитись в лікарні. Літак повернувся і без будь-яких пригод приземлився в Наріті, головному міжнародному летовищі Токіо. Місцеві офіційні чинники повідомили, що жертвою в цьому випадку була 32-річна японка, котра померла коротко після прибуття до лікарні. Більшість пасажирів на літаку це — японські громадяни на відпустці, котрі плянували зустрічати новий рік на Гавайських островах.

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 28-ГО ГРУДНЯ, Рам Імануел, дорадник Білого Дому, заявив, що президент Билл Клінтон пропонуватиме державний бюджет, у котрому не буде значних зменшень податків ані плянів для передчасного збалянсування державного бюджету. Виступаючи на програмі телевізійної мережі Ен-Бі-Сі „Зустріч з пресою" Р. Імануел підкреслив, що „Вашінґтон не повинен повертатися до поганих звичок — витрачати гроші, котрих не має, бо це ж було першочерговою причиною, через котру ми потрапили в клопоти у 1980-их роках". З уваги на сильну і здорову економіку країни, котра обнизила бюджетний дефіцит країни швидше як сподівано, деякі республіканці заохочують Президента збалянсувати державний бюджет вже у 1998 році на три роки раніше як заплянувано, а також зробити значні податкові зміни.

ДЕПАРТАМЕНТ ЮСТИЦІЇ в неділю, 28-го грудня, відкинув пропозицію Теодора Качинского названого „Юнабомбером" за його в 1978 році розпочату терористичну діяльність — висилки поштою бомб поодиноким особам, троє з яких було вбито, а 28 поранено, признатися до вини у заміну за те, щоб оминути можливий присуд смертної кари. Цю пропозицію відкинула Дженет Ріно, головний прокуратор ЗСА та її Комісія перевірок смертної кари, під керівництвом Джана Кіні, виконуючого обов'язки керівника кримінального відділу та професійного адвоката Департаменту юстиції. На розправі, призначеній на понеділок, 5-го січня, оборона представлятиме свого клієнта як людину умово хвору, щоб у цей спосіб оминути можливий присуд смертної кари та замінити його доживоттям без права будь-якого помилування.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.
UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.
Головний редактор: Зенон Снилик
Second Class Postage paid at Parsippany, NJ

Вкінці голод в Україні вийшов на світову арену

Хоча голод в Україні, спричинений комуністичним режимом, постійно був і є темою, що турбує кожну українську людину, зокрема коли взяти до уваги, що в Україні було три періоди голодів, викликані геноцидом у відношенні до українського населення в 1921-22, 1932-33 і 1946-47 роках, які принесли мільйони жертв у сільському населенні, не можна було досі ніяк бачити, щоб західній світ приймав усі ці жахливі факти нарівні із голокостом. Цей останній здається не сходить ані на один день з уваги преси, видань, споминів, фільмів, музеїв чи інших можливих засобів загальної інформації і тим стоїть цілому світові перед очима немов це сталося вчора.

Можливо, що ми не зуміли зацікавити західній світ до цієї самої міри, а можливо, що тут треба було уживати інших засобів чи може посвятити з нашої сторони більше уваги цій важливій справі. Правда, ми голосно та широко відзначували 50-річчя Великого голоду у 1982-83 роках, зокрема в діяспорі, появилося декілька книжок, переведено зізнання свідків Великого голоду Міжнародною комісією і Конгресовою комісією в ЗСА, накручено один фільм, але все те проминуло з досить великою байдужістю серед мешканців Европи чи Америки, а що вже і говорити про реакцію у політичному маштабі в західніх державах.

Тому несподівану поміч у тому напрямі, що прийшла зі сторони французького історика Стефана Куртуа із появою його понад 800-сторінкової книги під промовистою назвою „Чорна книга комунізму", можемо лише дуже щиро привітати та її використовувати на усі можливі способи.

Як відомо з інформацій чужої преси, книжка написана цілою групою істориків, викликала на терені Европи дуже живу реакцію та деякі із співавторів бажали б навіть тепер відкликати свій вклад у цю збірну працю, можливо з політичних або національних мотивів.

Але книжка є опрацьована ціненим у Франції історикомзнавцем комунізму і тому його твердження, підтримані фактами та зізнаннями, архівами та іншими правдивими доказами, не можуть вже ніяк викликати сумніву щодо комуністичного геноциду, який рівняється, а радше кількістю жертв і довжиною часу далеко перевищив нацистський голокост.

„Чорна книга комунізму" розглядає, розуміється, не тільки долю мільйонів українців, але також нищення людства в інших країнах, де панував чи панує дальше комуністичний режим. Ствердження однак, що „дитина українського селянина вмирала від голоду через сталінський режим, так як жидівська дитина вмирала у варшавському гетто, заморена нацистським режимом" — це правда, яку з'ясував тепер для загального відома не український історик і не український патріот, а зовсім безсторонній французький дослідник, який вкінці виявив ширину і жах комуністичного знищення, що вбило 100 мільйонів людей, коли нацистський режим знищив лише 25 мільйонів.

Це, що подав тепер до загального відома С. Куртуа, мусіло викликати живу дискусію і реакцію зі сторони тих, які досі уважали себе найбільшими жертвами XX століття, але рівночасно саме ця реакція, численні статті не цю тему і подані інформації поширились по цілій Европі і ЗСА, а також в інших частинах світу. Досі ми зареєстрували обширну статтю на сторінках почитного і престижевого щоденника „Ню Йорк Таймс", але ми певні, що таких статтей є і буде тепер більше. Для нас кожна із прихильних статтей це нагода для використання. Треба б однак якнайскорше подбати про те, щоб книжка С. Куртуа появилася в перекладі на українську мову, а заки це станеться нам треба подбати, щоб інформація про неї поширилася так серед нашої спільноти, як і серед чужинців, бо такої нагоди подати правду про голод спричинений комуністичним режимом досі ми ще ніколи не мали.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Борис Бахтєєв,
Київ

ЧИ СТАНЕ ДЕРЖАВНА МОВА ДЕРЖАВНОЮ?

Ухвалена Конституція України єдиною державною мовою на її теренах визнає українську. Але навіть порівняно з невисоким рівнем виконання вимог Конституції загалом, це положення порушують надто часто.

Передусім, Конституція залишає досить широку щілину для порушників. Вона зазначає, що в місцях компактного проживання іншонаціональних груп населення може офіційно вживатися мова, прийнята для більшости. От тільки невизначеним лишається ключове питання: що таке місце компактного проживання? Визначення цього поняття немає ані в Конституції, ані в інших законодавчих актах.

Наприклад, в Донецькому й багатьох інших донбаських містах є вулиці чи мікрорайони, населені переважно татарами. Чи можуть вони оголосити ці мікрорайони місцями свого компактного проживання? Невизначеним є й кількісний вимір цього поняття. Адже у будь-якому українському місті проживає більша чи менша кількість росіян. І хай вони не становлять абсолютної більшости, але хіба не можна вважати міста місцем їхнього компактного проживання? Російська мова є прийнятною (зрозумілою) для чи не всіх громадян України. Тож від державности української мови на леґальних засадах вже тепер майже нічого не залишається!

Дивна ситуація

З державною мовою в Україні склалася дивна ситуація. З одного боку, держава майже не контролює наявний стан речей. З іншого ж — і не допомагає громадянам вивчити державну мову: залишається лише мріяти про курси української мови, та ще й безплатні. Так само годі шукати підручників, які допомагали б вивчити мову самотужки — мабуть, у Міністерстві Культури й Мистецтв досі не знайшли кандидатури для заповнення вакансії відповідної музи. Не набули поширення відомості про нявність концепції державної політики в мовній галузі.

У збройних силах більшість офіцерів вивчити українську мову не спромоглися. І виходить, що юнак, йдучи в армію, може української не знати, вона там зайва. Але без знання російської мови (?!) служити він не зможе. Тож заклики готувати громадян до військової служби ще у школі знаходять відповідні відгуки в мовній галузі. Зокрема в тому, якою мовою хочуть навчатися старшоклясники. Щоправда, є і в армії патріоти.

Журналісти чи не найпильніше стежать за виконанням нових законів. Вони справедливо зауважують, що в українських містах стає все більше неукраїнських написів. От тільки їхня увага чомусь сконцентрована переважно на написах англійських. Ніби головна небезпека полягає в тому, що вже завтра українці, забувши українську мову, розмовлятимуть лише англійською. Той факт, що багато вивісок, оголошень, цінників виконані російською мовою і, на відміну від англомовних, не мають українських відповідників, навіть найпатріотичніших журналістів дратує значно менше. Раніше російськомовні вивіски містилися ліворуч від дверей, а україномовні праворуч, тепер — навпаки. Коли ж бачиш блянк державної установи — аж до міністерства! — з тризубом, і „шапка" блянку виконана двома мовами: українською — ліворуч, російською — праворуч, залишається лише запитати: чи не марнують наші депутати, прихильники двох державних мов, час? Куди вже двомовніше? Надто коли під „шапкою" йде цілком одномовний російський текст. Про це чомусь згадують набагато рідше, ніж про англомовні вивіски. Мабуть, все ще борються проти розтлінного впливу Заходу.

Я навіть помічав, що багато киян почали шанобливіше ставитися до української мови, коли нею з'явилися гарні вивіски, на яких поруч були українська та англійська, але не було російської. Ґрунтовними видаються дві вимоги до англомовних написів: вони мають бути лише дублюваннями українських, які й повинні нести основну інформацію, а ще англійські написи не повинні бути прихованими російськими, якими дуже часто й є.

Радість болгарів

Коли Болгарія стала асоційованим членом ЕС, болгари раділи: у документах Евросоюзу будуть написи кириличними літерами! На товарах, виготовлених у країнах ЕС, поруч з англійською, німецькою та іншими стоятиме болгарська мова! Якби Україна інтеґрувалася в Европу не лише у рожевих мріях, і до престижної компанії увійшла б і українська мова, бажаючих нею розмовляти відразу побільшало б.

Під час відкриття зимової Олімпіяди у Ліллєгаммері 1994 року норвежці виголошували вітання дружинам державними мовами країн, які вони репрезентували. З нетерпінням чекав я виходу української збірної, бажаючи почути українську мову. Нарешті на екрані замайорів синьо-жовтий прапор і над стадіоном пролунало: „Добро пожаловать, Украина!" Мабуть, не варто звинувачувати норвежців в упереджені проти нас: текст привітання, напевне, передав дикторам хтось з нашої ж групи. Впевненість багатьох функціонерів у тому, що Україна може спілкуватися з зовнішнім світом лише за допомогою російської мови (аякже, міжнародна! Ось-ось дожене й пережене англійську!), не додає престижу українській.

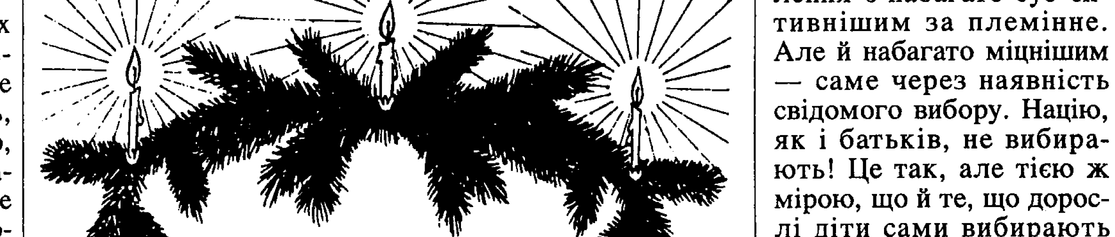
А це є саме те, над чим повинна працювати держава весь час: над створенням престижу української мови. А ще над створенням україномовного середовища. Коли б нею зверталися до авдиторії полулярні діячі, не демонструючи при цьому, що їх так змушують. Коли б нею розмовляли чиновники у державних установах, спонукаючи громадян володіти нею. Коли б україномовні переклади клясики й „бестселерів" з'являлися раніше, ніж російські. Коли б кінофільми, які „наробили галас" в усьому світі, прибували до Києва не через Москву.

Загальним місцем виступів з проблем української мови є обурення на адресу російськомовних українців. Але серйозної уваги варте ще одне явище — суржик. Адже суржикомовні українці відрізняються від російськомовних тим, що, маючи українську мовну базу, перебуваючи в українському мовному середовищі, співаючи чи не кожного дня українські пісні (не суржиком!), ці люди плекають свій суржик, мов улюблену дитину. Здавалося б, їм найлегше опановувати правильну мову, але дуже не хочеться бодай пальцем поворухнути. Є й „принципові" суржиконосці, з залізною арґументацією: „У вас говорять 'огірок', а у нас 'огурець', ну так і що?" Або: „Ти ж мене пойняв?!" І досить часто — знову ж таки, на відміну від принципово російськомовних — носії суржика вважають себе носіями справжньої української мови та культури. Чомусь будь-які спроби висміяти суржик чи то з телеекрана, чи то у пресі „ревні борці за мову" сприймають як наругу над українською мовою й глузування з усього українського. Може, вони вважають, що можливе більше глузування, ніж власне побутування суржика?

І наостанок ще одне. Комуністична доба загальмувала формування української нації, законсервувавши стан початку століття й підмінивши природний розвиток штучним. Визнавши безплідність цього штучного розвитку, ми повернулися до його початку.

Свідомий вибір

Член нації відносить себе до нації через свідомий вибір, розуміючи, що традиції, культура, світовідчуття саме цієї нації є для нього рідними, вони відповідають його власним. У цьому розумінні національне самоусвідомлення є набагато суб'єктивнішим за племінне. Але й набагато міцнішим — саме через наявність свідомого вибору. Націю, як і батьків, не вибирають! Це так, але тією ж мірою, що й те, що дорослі діти сами вибирають пріоритети у спілкуванні і стосунках.

Р. Р.

Євген Маланюк: „Невичерпальність"

В цьому 1997 році у Видавництві „Веселка" (Київ) вийшла давно очікувана книжка поезій і есеїв одного з визначних поетів XX століття, Євгена Маланюка.

На першій сторінці подано, що видання присвячується сторіччю великого сина України, а також, що видання цієї книжки завдячуємо Координаційному Комітету Допомоги Україні (ЗСА), голова Володимир Воловодюк, та що 10,000 примірників книжки передано Міністерству Освіти для безкоштовного розповсюдження у школах України. За допомогу у підготові цієї збірки Видавництво „Веселка" складає щиру подяку синові поета Богданові Маланюкові.

Заголовок збірки „Невичерпальність" — упорядник і автор передмови та приміток Леонід Куценко бере з вірша (стор. 69), зміст якого доцільно повністю подати:

Невичерпальність

Тяжким хрестом лежать шляхи,
Ясні в ночах, вони сліпі вдень:
Рамено — з заходу на схід,
Рамено — з півночі на південь.

І так, розіп'ята, — віки, —
Вогонь буття не загасила.
Невичерпаний дух який!
Яка непереможна сила!

Гноблять, калічать, труять рід,
Ворожать, напускають чари,
Здається, знищено вже й слід,
Лиш потурнаки й яничари.

І ось — Стефаник і Куліш,
Ось — Коцюбинський, Леся — квіти
Степів страждальної землі,
Народу самосійні діти!

А то підземно загуде
Вулканом націй ціла раса —
І даром Божеським гряде
Нам Прометеїв дух Тараса.

У невичерпальности духа свого народу, своєї України поет бачить непереможну силу, яка „підземно загуде вулканом".

Упорядник Л. Куценко вміло підібрав вірші і есеї з багатої творчости поета, щоб ними зацікавити шкільну молодь старшого віку, для якої в першу чергу призначена книга. В передмові під заголовком „На хресті слова роз'ятий" (вірш на 49 стор., що віддзеркалює духовість поета), упорядник подає коротку біографію Є. Маланюка та хронологічно його творчість. Однак варто ще додати деякі особливі, характерні прикмети творчости поета, літературного критика, есеїста, публіциста Євгена Маланюка, взятих з різних хрестоматій та літературнознавчих збірок.

В хрестоматії української літератури „Українське село" (стор. 149, книга друга) читаємо: „Не переміг малороса і москаля Петлюра зброєю, то переміг Маланюк жаром ударного поетичного слова", а на 157 стор.: „Бувши провідним поетом у плеяді 'вісниківців', об'єднаних навколо 'Вісника' Д. Донцова, Маланюк мав великий вплив, як на еміґрації й західніх українських землях, так і в УССР, викликаючи постійні напади комуністичної преси, яка називала його 'українським фашистом'. Для поезії Маланюка характеристичні динамізм, цілеспрямована ударність слова, поетичний профетизм, історіософічні візії і мітотворчість".

Про творчість Є. Маланюка добре були поінформовані слідчі каґебісти, які під час допитів до фабрикованих ними звинувачень часто додавали: зберігав, читав, або давав іншим читати поезії буржуазного націоналіста Євгена Маланюка.

Вороже наставлення до поета зрозуміле, коли зважити, що вже „в першій своїй збірці „Стилет і стилос" поет кинув виклик усьому, що йде від Росії, як також і усьому м'якому і слабому в українській психіці. Його розуміння поезії: поет мусить насамперед формувати націю, будуючи в душах своїх читачів тверду та безкомпомісову національну свідомість" (Анто-

(Закінчення на стор. 3)

Наталія Ожибко

Перші свята у Перемишлі

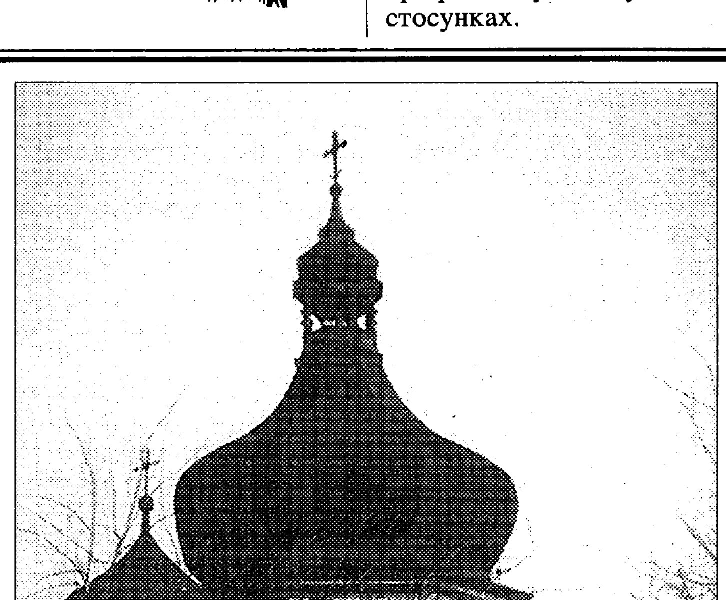
У час святкування 1000-ліття прийняття християнства на Україні пригадувалось мені багато дечого, що ми пережили з приводу нашої віри, пригадалось ціле оте наше післявоєнне безталання.

Перше Богослужіння по війні відбулось у нас 7-го січня 1957 року. Рано-вранці цього дня небо було імлисте. Темні, важкі хмари висіли низько над домами. Де-не-де накрапав дощик. В околиці Перемишля, на Бакончицях, багато людей. Всі кудись поспішають. Зупиняються біля малої церковці. Деякі підходять сміливіше, деякі боязко озираючись, зникають у дверях церкви. Не чути ні дзвонів, ні гомону людей. Бувало, в таке свято гудів на все місто великий дзвін — Іван, а за ним дзвони з соборної дзвінниці, підтримуючи мелодію. Але це було колись. Зараз усе мовчало: і дзвони, і людські співи.

Сьогодні перемишляни сходяться знову разом, щоб помолитись у церкві, відслужити Службу Божу і поколядувати. Маленька церковця виповнена вщерть. Тісно. Багато людей вийшло на хори, аж забагато. Старі дошки почали тріщати. Люди, помолившись, дивились один на одного. Деякі знайомі обличчя, але багато таких, яких бачилось вперше. Всі переважно старші. Молодих і дітей мало. Деякі на роботі, інші в школі. І почались різдвяні співи: „З нами Бог", „Всеночне", „Литія" і вкінці Служба Божа. І коли почали всі співати прекрасну колядку „Бог предвічний", якось так дивно кожному стало. Співали всі, хору не було часу підготувати. Були дяки, дириґенти, хористи, але не було часу нічого зорганізувати, бо дозвіл на Богослужіння дістали щойно у Святий вечір. Співали люди дружньо, голосисто, але нескладно, без гармонійної злагоди, якби забули співати.

Крім корінних премишлян, були люди з різних сторін, майже кожний співав на іншу мелодію, але кожному як же ж хотілося співати, то якнайголосніше.

Губився в цьому співі си[illegible]ний, милозвучний, вишколений баритон о. каноніка Сильвестра Крупи, який до війни був парохом в Журавиці, а опісля залишився до кінця життя (до 1960 року) в Перемишлі.

Церква на Болонню-Бакончицях, в якій відбувались перші греко-католицькі Богослужіння по війні. Її забрали православні і досить довго ремонтують.

— Христос Рождається! — після Євангелія почав священик. — В це достойно велике свято складаю вам побажання так, як колись складав їх священик в моєму селі. Яке гарне було це село, розташоване недалеко Перемишля, як весело і зразково жили люди — і голос його заломився. Ми всі багато пережили горя і страждань, багато хрестів у кожній родині, та кожний з нас мусить свій хрест нести до кінця. Ісус народився та не було для нього місця у Вифлеємі, народився в убогій стаєнці під містом. Для нас теж не було місця в Перемишлі, де дві великі церкви стоять порожніми — думалось кожному присутньому. Моліться, — продовжував він, — молитва для нас є всім. Я мало пам'ятаю, що говорив мені мій батько-учитель, але його молитву пам'ятатиму завжди, бо молився він так щиро, так наполегливо за рідних, знайомих, немов хотів серця прихилити кожній людині.

Гарна струнка постать священика хилилась щораз нижче і він, загартований воєнним лихоліття, в'язницею — заплакав. Люди теж почали схлипувати. І хоч день такий радісний — вони сумували.

Відспівали „Іже Херувими", „Свят-свят", „Отче наш". Причащалися. Служба Божа кінчалася. Почалися коляди. Обов'язково „Бог Предвічний", „Нова радість стала", „На небі зірка", „Бог ся рождає", і так без кінця виспівували одну по другій. Які тільки знали, всі співали. Не хотіли розходитись додому. Були і такі, що сиділи цього дня від рана до пополудня протягом усіх трьох Служб Божих. Немов відмолювали своє десятилітнє безталання.

Опісля відбувались в нашій церковці величаві торжественні Богослуження на Великдень, але уже з хором, яким дириґував Володимир Пайташ, з участю багатьох священиків, а опісля відбувались вони щонеділі. Від 1960-61 рр. греко-католицькі Богослужіння відбуваються у великому костьолі „Серця Ісуса" в середмісті (близько колишнього нашого греко-католицького собору).

Євген...

(Закінчення зі стор. 2)

логія поезії „Координати", том І, стор. 35).

Дуже влучну та схвальну оцінку Маланюкової творчости подає наш визначний літературознавець Григорій Костюк, коли стверджує, що поет „загально визнаний олімпієць на поетичному Парнасі, він ствердив і закріпив те значуще й оригінальне своє, що вніс у нашу літературу" („У світлі ідей і образів", стор. 475).

До книги „Невичерпальність" ввійшли вибрані поезії і статті із збірок, що були видавані в хронологічному порядку, а саме: „Стилет і стилос", „Гербарій", „Земля й залізо", „Земна Мадонна", „Перстень Полікарпа", „Влада", „Проща", „Остання весна", „Серпень", „Перстень і посох", із альманаху „Озимина", збірка „Чорні вірші", вірші з щоденників. Статті: „Малоросійство", „До Шевченкових роковин", „Франко як явище інтелекту", „До роковин Лесі Українки".

Упорядник подав також альфабетний покажчик віршів, що поміщені в книзі, а також в двох частинах подано список: 1. Творчости Маланюка і 2. Статті і есеї різних авторів із зазначенням року появи та де були поміщені. Дуже цінними треба уважати „примітки" на 24-ох сторінках, де подано пояснення (до кожної збірки) чужих слів, головно з грецької мітології, та короткі біографії осіб, яким поет присвячує деякі вірші, або які включені до змісту поезій. Треба з великим признанням і подякою відзначити цінну і нелегку працю упорядника Л. Куценка за біографії і пояснення, завдяки яким зміст віршів і есеїв стає більш зрозумілим і цікавим.

Можна тільки мати застереження до зросійщеного правопису, яким Куценко послугується. Ми, в діяспорі, привикли до правопису (словник Г. Голоскевича) з 1929 року, прийнятого і затвердженого Всеукраїнською Академією Наук в Києві та Науковим Товариством ім. Т. Шевченка у Львові. А тому тяжко засвоювати, а то й розуміти такі слова в примітках, як: Аравія, міфологія, міф, В. Гюго, проекція, Гріг, Пер Гюнт, Пол Гоген. Таких слів небагато і вони не знецінюють вартість книжки, що в основному призначена для читача в Україні, де ще покутує прищеплений нашій мові правопис, зближений до російської мови.

Книга бездоганно технічно оформлена, має гарну кольорову тверду обкладинку із зображенням поета, 322 сторінок легкого до читання друку на доброму папері та кілька сторінок світлин.

Немає сумніву, що молодь в Україні привітає це видання з вдячністю та з цікавістю читатиме вибрані вірші та есеї Євгена Маланюка. Побажаним було б поручити книгу школам українознавства на Заході, як обов'язкову лектуру студентам в старших клясах.

У Філядельфії відзначено річниці УПА і „Акції Вісла"

Заходами Громадського Комітету, тут відзначено 55-річчя УПА, 50-річчя великого Рейду УПА на захід та 50-річчя ганебної „Акції Вісла". Добре підготована святочна академія, з обширною програмою, відбулася 11-го жовтня ц. р., в УОКЦ, при численно зібраній публиці. Відповідно до оказії була гарно прибрана сцена, за що треба зложити подяку Михайлові Феркунякові і Юрієві Наконечному. По середині на картині був приміщений портрет Головного Командира УПА Романа Шухевича, по боках прапори, синьо-жовтий і червоно-чорний. Також значного ефекту додали представники українських комбатантських організацій, які були на сцені зі своїми прапорами.

Академію започатковано апелем Головного Командира УПА, від імені Воюючої України, до Братів на чужині, та до рейдуючих частин УПА. Також відчитано звернення жертв „Акції Вісла" до українців діяспори.

Уривок із звернення до Братів на чужині відчитав студент Тарас Кулинич.

Уривок із звернення до Рейдуючих частин УПА відчитав мгр Богдан Тодорів.

„Вояки і Командири Рейдуючих відділів УПА: Ви мужньо виконали своє завдання, покладане на Вас УГВР. Край із запертим віддихом слідкував за Вашим Рейдом, а його успішне закінчення викликало в Краю величезну радість. Весь народ радіє, що Ви добилися аж за другу стіну большевицької тюрми народів, щоб там перед усім світом скласти протест проти гноблення українського народу і сказати правду про визвольну боротьбу в Україні. Ваш прихід в Західну Европу, як безпосередніх свідків, учасників визвольної боротьби на рідних землях, докорінно вплинув на зміну поглядів чужинців на нашу визвольну боротьбу і поклав кінець фальшуванню про нашу боротьбу. І в цьому Ваша велика заслуга для всієї визвольної справи. Історія гідно оцінить Вас".

Звернення жертв „Акції Вісла" до українців діяспори відчитала Анна Яворська:

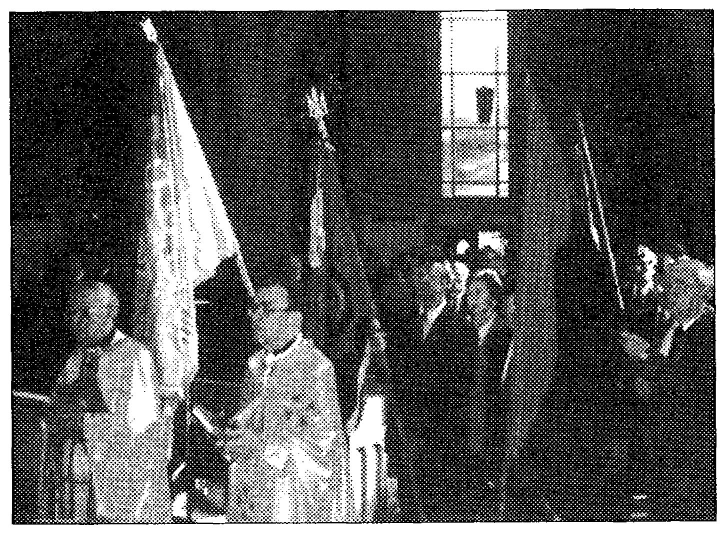
„Дорогі браття і сестри!

50 літ тому, внаслідок змови двох тоталітарних режимів Совєтського Союзу та Польщі, нас насильно вигнали з рідних хат, вирвали нам власне поле і хліб, а нашу святу, рідну, прадідівську українську землю замінили в дике поле. 50 літ польський уряд намагається зробити Польщу одноаціональною державою, а тим самим стерти з лиця землі всі сліди українства на наших споконвічних українських землях. Зокрема в двох останніх роках антиукраїнські дії значно посилилися.

Дорогі брати і сестри, „Акція Вісла" триває далі! А триватиме вона так довго, доки Сейм Республіки Польща визнає недійсними законодавчі акти, що стосуються „Акції Вісла", та направить зло, вчинене нам 50 літ тому! Брати і сестри українці! 50 літ ми вистояли. Сьогодні, в 50-ту річницю цього страшного етноциду, ми закликаємо вас підтримати нас у наших змаганнях! Допоможіть нам зберегти землі Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя українськими землями! Не допустім до того, щоб наше життя на тих теренах стало історією!"

Мгр Б. Тодорів (зліва), Марія Пискір („Марічка") та Михайло Ковальчин.

Владика Володимир Паска (справа), в асисті о. шанб. Дмитра Стефанюка, відправив Святу Літургію з Панахидою за упавших воїнів УПА та за невинні жертви ганебної „Акції Вісла".

По відчитанню апелів голова Громадського Комітету Михайло Ковальчин привітав Митрополита Стефана Сулика і численно зібраних присутніх та попросив Владику відкрити святочну академію молитвою.

Слідував виступ філядельфійського чоловічого хору „Прометей", під кер. Н. Кизимишина, при акомп. Ірини Пелих-Зварич. Хор відспівав пісні „Отче наш", „Встає хмара" В. Ємця, в'язанку стрілецьких пісень М. Гайворонського, та „За Україну" А. Вахнянина. Виступ хору був вдалий, милозвучний та ефективний.

Черговою точкою був сольовий виступ баритона Львівської Опери Степана Сте́пана, який відспівав три пісні: повстанську „Гей, там за лісом", народну „Чорна рілля ізорана", муз. оформ. С. Людкевича, і стрілецьку „Гей, там на горі Січ іде", муз. Р. Данчишина.

На черзі були дві головні доповіді: Марії Пискір–„Марічки", про УПА, і Марії Дупляк про „Акцію Вісла". З огляду на документальну вартість, обидві доповіді будуть видруковані у цілости, у наступних числах „Америки".

З особливою увагою голова Громадського Комітету М. Ковальчин представив М. Пискір, яка пробула довгі року в УПА під псевдонімом „Марічки", та опікувалася М. Ковальчином, як він був тяжко раненим. Він був старшиною в УПА та командиром одної з рейдуючих груп, яка з доручення ген. Романа Шухевича мала завдання пройти на захід. Їм доводилося відбувати багато збройних сутичок з „спец-відділами" і військом Польщі і Чехо-Словаччини. У тих боях УПА утратило понад 400 бійців, їхні могили залишаються невідомими.

Останньою точкою був повторний виступ „Прометея", який відспівав „Закувала та сива зозуля", слова Т. Шевченка, муз. П. Ніщинського; „Грай, бандуро", сл. Д. Луценка, муз. І. Шарка, і „Воскресла", сл. М. Федишина, муз. Е. О. Садовського. Цей виступ також був нагороджений довгими оплесками.

На кінець М. Ковальчин висловив щиру подяку за участь у святковій академії Митрополитові Стефанові, виконавцям за взірцеве виконання своїх завдань та численно зібраній публиці за участь. Урочистості закінчено відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Наступного дня, в неділю у катедрі Владика Володимир, в асисті о. монс. Дмитра Стефанюка, відслужив Святу Літургію з Панахидою в намірені українського народу, за полеглих воїнів УПА та за невинні жертви ганебної „Акції Вісла". Також Владика виголосив дуже змістовну, патріотичну та глибоко зворушливу проповідь, за що Громадський Комітет висловлює щиру подяку, як рівнож висловлює щиру подяку представникам молодечих і комбатанських організацій, які у Святій Літургії взяли участь зі своїми прапорами.

Рівнож о год. 10-ій рано, у катедрі УАПЦ, при 5-ій і Чалтенгем вулиці була відслужена Свята Літургія на ту саму інтенцію, за що Громадський Комітет висловлює щиру подяку парохові катедри.

Д-р Михайло Диміцький

Виставка в Національному Музеї Львова

У роки духовної незалежности України збірки музеїв, зокрема Львова і Києва, поповнилися творами мистців української діяспори. На сьогодні вже неможливо говорити про українське мистецтво XX століття, його здобутки і основні тенденції розвитку без таких імен, як Святослав Гординський, Едвард Козак, Яків Гніздовський, Григорій Крук, Петро Андрусів, Михайло Черешньовський, Лев Молодожанин, Михайло Мороз, Олександер Архипенко та багатьох інших.

Наприкінці 1997 року у Національному Музеї у Львові відкриється виставка п. з. „Українське мистецтво XX століття" у контексті якої, в окремій залі, будуть представлені твори мистецтва української діяспори.

Через газету „Свобода" від себе і працівників Національного Музею у Львові висловлюю щиру подяку усім, хто спричинився до передачі нашому музеєві творів малярства, скульптури і графіки.

Для глибшого ознайомлення відвідувачів музею з мистецтвом художників, що жили і творили за межами України і з якою ніколи не поривали духовних зв'язків, нам необхідно ще збагатити збірку творами, які давали б більш повне уявлення про творчість окремих мистців.

За останній час ми були приємно вражені даром Людмили Черешньовської трьох скульптур, відлитих у бронзі, Михайла Черешньовського та картин, подарованих Наталією Андрусів, яка дбайливо піклується про пам'ять Петра Андрусева в Україні. Завдяки її стараниям у рідному селі П. Андрусева Кам'яноброді на Львівщині відкрито у 1996 році пам'ятник мистцеві, а його іменем, за постановою Кабінету Міністрів України, названо місцеву школу. У цьому допомагає односельчанин і приятель родини Андрусевих Осип Цікало, який час від часу приїжджає в Україну і займається виконанням доручень Н. Андрусів.

Правда, картини, які має музей, не дають повної характеристики великого таланту П. Андрусева, зокрема у жанрі історичного малярства. Тому хочу звернутися до української громади у ЗСА з проханням потурбуватися, щоб хоч одна з картин П. Андрусева на історичну тему була передана Національному Музеєві у Львові. Вона стане окрасою його постійної виставки.

Василь Откович
директор
Національного
Музею у Львові

Презентація книги д-ра М. Куропася

Доповідає д-р М. Куропась

Не часто трапляється, коли автори презентують їхні твори, а особливо такі, які дають історичний перегляд осягів організації, що проіснувала понад сто років.

У суботу, 6-го грудня ц. р., о год. 7-ій вечора у приміщенні УКЦентру відбулася презентація нової книжки в англійській мові п. з. „Українська американська Цитаделя або Твердиня — Перших сто років Українського Народного Союзу", авторства д-ра Мирона Куропася. Програму вечора відкрив голова Дітройтської Округи УНСоюзу д-р Олександер Серафин. Після привітання гостя і численних присутніх, він попросив заступника голови Степана Віхара представити головного промовця.

С. Віхар найперше підкреслив високі кваліфікації д-ра Куропася, який має декілька наукових ступенів з промінентних університетів з ділянки освіти, включно з докторатом. Д-р Куропась працював 15 років як учитель, дорадник і директор у шкільній системі Чикаґо. Тепер працює у шкільній системі міста Де-Кальб, Ілл. Він є професором Північного Іллинойського університету, де викладає предмети з підставової освіти. Декілька його особливих призначень були: дорадник для етнічних справ, іменований президентом Джералдом Фордом, а також директор на середущу Америку, призначений федеральною аґенцією „Акція", яка координує добровільні програми, як Корпус миру, Віста та інші. Д-р Куропась є автором численних статтей у пресі, а зокрема має свою постійну колонку в „Українському Тижневику", де пише об'єктивно на різні актуальні теми, які відносяться до України і до українства. Він написав також працю п. з. „Українці в Америці" для збереження етнічности та традицій. Він був активним дорадником етнічного комітету для деполяризації в Америці жидівських, українських та інших етнічних груп. Він був також активним членом організації МУН. Однак чи не найдовше він є одним з провідників УНСоюзу, у якому виконував різні функції. Три покоління родини Куропасів відігравали і відіграють провідні ролі в УНСоюзі.

Д-р Куропась найперше згадав, що щойно повернувся з відвідин в Україні. Він звернув увагу на факт, що УНСоюз поставив Україну на мапу через свою працю і видання, як „Свобода", „Український Тижневик" та багато інших.

У часах початків УНСоюзу багато українців не були свідомі своєї етнічности, одні називали себе українцями, інші русинами, а ще інші приналежними до держав, які окупували Україну. Тоді багато наших іміґрантів не могли погодитися під політичним оглядом тому, що були мало свідомі. Був помітний вплив комуністів, які старалися дискредитувати українських патріотів перед американським Урядом і вели проти них пропаґанду. Відділи УНСоюзу вели освідомлюючу акцію проти наклепів з допомогою преси та інших публікацій. Українські іміґранти були постійно добре поінформовані про події в Україні і старалися помагати їй морально і матеріяльно. Членство УНСоюзу помагало засновувати народні доми, школи і церкви. УНСоюз давав позички на будову у першу чергу церков, як також інших установ, ініціював різні акції та організації для допомоги Україні, наприклад, ЗУАДК. Ціллю УНСоюзу завжди була допомога Україні та нашим іміґрантам. Тепер ми мусимо за всяку ціну вдержати УНСоюз на належному рівні та продовжувати світлу традицію його історії. Книжка д-ра Куропася — перегляд минулого за перших сто років існування цієї унікальної установи.

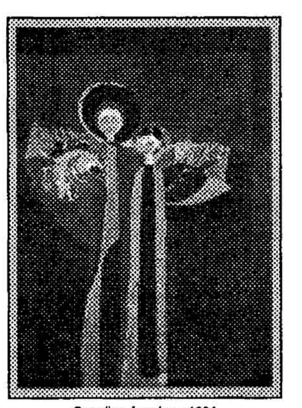
Після доповіді були численні запити до автора відносно праці УНСоюзу так у минулому, як і відносно деяких біжучих справ, на які він давав вичерпні відповіді.

Вкінці д-р О. Серафин подякував д-рові Куропасеві за так гарну презентацію його книжки, присутнім за участь та попросив усіх на каву і солодке. Він поінформував, де можна купити книжку д-ра Куропася, яка стала монументальним вкладом у історію нашої іміґрації у ЗСА. Приємно відзначити, що також був присутнім на залі представник третього покоління родини Куропасів — Стефко, який є одним з радних УНСоюзу. Як інформував д-р Куропась (друге покоління), його батько Степан (перше покоління) почуває себе мимо поважного віку добре.

Зенон Василькевич

Я бажаю підтримати Українську Народну Фундацію, Інк. при УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ і пересилаю мій даток за різдвяні картки.

Цей пакет різдвяних карток надається також на подарунок для Ваших приятелів.

Guardian Angels — 1994
by Christina Saj, Bloomfield, NJ

Praying Child — 1947
by Jacques Hnizdovsky, New York, NY

Angel — contemporary
by George Kozak, Detroit, MI

Український Народний Союз видав нові Різдвяні карточки на 1997–1998 р. Темою яких є ангели. Пакет начисляє з дванадцятьох карток, шість карток зі святочними побажаннями, а шість чистих, які можна використати на різні нагоди.

Ці картки, це копії творів визначних українських мистців, яких УНСоюз постійно підтримує. Цьогорічні картки — це копії творів Якова Гніздовського, Юрія Козака, Христини Сай, як також ікон-ангелів, які знаходяться у музеях і церквах України.

Ввесь дохід із проданих карток призначений на потреби української діяспори та України. Всі датки можна відтягнути від податку через Українську Народну Фундацію при УНСоюзі — IRS статус (501) (c) (3). Ця фундація створена УНСоюзом для підтримки освітніх, харитативних, релігійних та наукових проєктів.

У справі додаткових замовлень просимо звертатися до УНСоюзу тел.: **(973) 292-9800** або писати на адресу:

UNA P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany NJ 07054.

1 Box – (12 cards) .... $12.00 Donation $................
Additional Order ....@ $12.00 $................
Total Amount Enclosed $................

Name ______________________
(Please type or print)
Address: ______________________
City: ______________ State _____ Zip ______

Please make checks payable to The Ukrainian National Foundation Inc.
of The Ukrainian National Association
P. O. Box 280
2200 Route 10 Parsippany, NJ 07054
Tel. (973) 292-9800

(501) (c) (3) status — All donations are tax exempt.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Відбулися наради Федерації легкої атлетики України

Дня 26-го листопада в приміщенні Українського Державного Університету в Києві відбулася науково-практична конференція тренерів і нарада активу Федерації легкої атлетики, на яких, між іншими, зроблено підсумки праці минулого сезону та накреслено плян діяльности в наступному році.

Нарадами проводив президент Федерації Валерій Борзов, про діяльність комітетів Федерації звітували Валєрій Александров, Юрій Карпюк і Віталій Поліщук. Крім прийняття річного б'юджету, календаря виступів в 1998 році та устійнення членських вкладок, вирішено теж взяти під увагу легкоатлетів, які без дозволу Федерації виїхали за кордон і там виступають, щоб у випадку їх позитивних допінґ-проб це неґативно не відбивалося на авторитеті Федерації України. Виявити цих легкоатлетів і передати списки до Федерації зобов'язані обласні і місцеві легко-атлетичні об'єднання. Призидія також визначила десятки кращих легкоатлетів за минулий сезон.

Жінки: Ж. Пінтусевич (спринт), Інґа Бабакова (ядро), В. Павлиш (ядро), О. Говорова (потрійний стрибок), Т. Терещук (біг 400 м.), А. Балахонова (жердина), В. Вершиніна (стрибок у довжину), О. Шеховцева (стрибок у довжину), О. Буженко (біг 800-1500 м.), І. Лещинська (біг 800-1500 м.).

Чоловіки: С. Бубка (жердина), О. Богач (ядро), Ю. Білоног (ядро), А. Скварук (молот), Р. Виростюк (ядро), О. Крикун (молот), Є. Лебедь (5-10 км. біг), С. Осович (спринт), В. Дологодін (спринт), О. Юрков (десятиборство).

Змагання „Зірок жердини" в Донецькому

Чергові міжнародні змагання „Зірок жердини", що їх кожночасно організовує словний український легкоатлет Сергій Бубка, відбудуться в Донецьку 25-го січня 1998 рок. Організаційний Комітет очолив міський голова Володимир Рибак. Змагання пройдуть у залі Палацу спорту „Дружба" і передаватимуться по телевізії. Досі свою згоду до участі в змаганнях дали: олімпійський чемпіон Жан Ґальфон з Франції, Раяна Ботту з Південної Африки, чемпіон ЗСА Скотт Гофман, чемпіон Росії Максим Тарасов, організатор змагань Сергій Бубка та його брат Василь.

Л. Хоролець...

(Закінчення зі стор. 1)

цію мають попередити на два місяці і ці два місяці він все ще залишається на своєму пості. Отже формально, Л. Хоролець має право ще далі займати пост генерального директора неіснуючого вже центру, тим більше, що ніякого попередження вона не отримувала і в постанові про реорганізацію та призначення директором В. Плохія жодним словом не згадано про неї. Отож Л. Хоролець має намір шукати захисту в парляментарному Комітеті прав людини і навіть у суді.

Вчені...

(Закінчення зі стор. 1)

вірус до них потрапив з курчатами, привезеними зі сусідніх китайських провінцій.

Тим часом преса інформує про застосування все радикальніших заходів для унеможливлення епідемії „курячого флу". У Гонґ Конґу прийнято рішення про знищення всієї домашньої птиці. В Ню Йорку ще від середини листопада закрито 14 ринків, де торгували живою домашньою птицею.

ПОДІЇ

РІЗДВЯНА РАДІОПЕРЕДАЧА В ПАРМІ

На Різдво в середу, 7-го січня 1998 року, український православний собор св. Володимира в Пармі, Огайо, передаватиме Різдвяну Службу Божу від 1-ої год. до 3-ої по полудні з радіостанції WMHI 1260 AM. Ця щорічна передача собору св. Володимира є для старших і хворих парафіян, які не можуть відвідувати церковні відправи. Відправлятимуть Службу Божу Митрополит Константин і свяще-нослужителі катедри. Співатимуть два парафіяльні хори. Також у катедрі відправлятимуться у вівторок, 6-го січня, о год. 7:30 вечора Велике Повечір'я і Утреня.

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику"

РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ"